

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCOUENEC

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Kralj Karel v Londonu

Londonske »Times«, ki veljajo za poluradno glasilo angleške vlade, se takole izražajo o obisku romunskega kralja Karla in prestolonaslednika Mihaela pri anoleški kraljevski dvojici: »Kralj Karel prihaja v Anglijo v trenutku, ko on in njegovi sovladarji na jugovzhodu Evrope stojijo pred važnimi odločitvami.«

Nikdo ne bo odrekal potovanju romunskega kralja v Anglijo vljudnostnega pomena, saj sta obe vladarski družini med seboj krvno povezani in je angleški kralj Jurij VI. takoj potem, ko je zasedel prestol, izrazil željo, naj ga kralj Karel obišče, da bi na ta način prišlo do izraza prijateljske spoštovanje, ki ga gojita oba naroda drug do drugega. Toda glavni poudarek tega vladarskega obiska, ki je moral biti že dvakrat preložen zaradi notranjepolitičnih dogodkov v Romuniji, je brez dvoma na političnem polju. V tem nas potrjujejo ne samo razlage poluradnega tiska Anglije, Nemčije, Francije in Italije, ampak tudi dejstvo, da spremlja kralja Karla njegov zunanji minister Petrescu Comnen z mogočnim štabom diplomatov in gospodarskih izvedencev. In vprašanje pa, katerim političnim namenom služi ta brez dvoma izredno pomembni vladarski obisk, je težje odgovoriti. Pogledati bo treba nanj v svitu zadnjih srednjeevropskih dogodkov, ki so obogatili Nemčijo za 12 milijonov prebivalcev in potisnili njene meje daleč v osrčje podonavske Evrope, a so tudi vsaj za nekaj časa iz nje izločili vpliv zapadnih velesil. S tako označene razgledne točke pa bo treba potem presojati položaj Romunije, ki se je kar čez noč znašla pred nujnostjo, da se prilagodi novim razmeram tako, da njena politična neodvisnost ne bi trpela. Oglejati pa si je treba tudi položaj Velike Britanije, o kateri nikdo ne more trditi, da se je za vselej odrekla vsaki samostojni politiki v vzhodni Evropi, temveč je bolj verjetno, da bo čimprej poskušala osvojiti si nazaj nekatere postojanke, ki so za njeno politiko ravnotežja na vzhodu in jugovzhodu neobhodno potrebne. To bi bil tudi trojni okvir, v katerega bomo morali položiti romunski vladarski obisk v Londonu, če nam je na tem, da ga pravilno ocenimo in mu odmerimo pravi pomen v sklopu sedanjih zunanjepolitičnih premikanj v evropski in tudi v svetovni politiki.

Srednjeevropski dogodki — priključitev Avstrije in razdelitev Češkoslovaške — so imeli za posledico, da so v vzhodnem delu Evrope ukinili ravnotežje med velesilami. Nemčija se je tamkaj politično uveljavila kot vodilna velesila in ni nič čudnega, če si zdaj še prizadeva, da si politično postojanko utrdi z gospodarskim vplivom. Nemčija svojih načrtov ne prikriva. Njen gospodarski minister dr. Funk je bil zelo iskren in odkrit, ko je po svojem krožnem potovanju po jugovzhodu razodeval veličastno zamisel o Veliki Nemčiji z 80 milijoni prebivalcev, ki bi vzdolž Donave in na jugovzhodu imela na razpolago ogromno gospodarsko zaledje, ki bi lahko vse svoje pridelke prodalo Nemčiji in od nje sprejemalo vse, kar potrebuje na industrijskih izdelkih. Za zapadni velesil, Francijo in Anglijo, je prišel zdaj trenutek, da se odločita, če naj Nemčiji pustita svoboden razmah v nakazanem pravcu in s tem tudi seveda vnaprej sprejmeta vse politične posledice takšnega razvoja, ali pa da na kakšen način le poskusita postaviti na pot nemškemu razmahu omejevalne zaustavitelje. Prvo stališče ima pri velesilah svoje zagovornike, ki pravijo, da bi bilo najbolj modro obrniti Evropi hrbet in se brigati za lastne kolonije. Toda takih je sorazmerno malo v primeru z onimi, ki so mnenja, da bi razmah nemške politične in gospodarske moči proti vzhodu imel v bližnji bodočnosti neugodne posledice tudi za ravnotežje in za varnost na zapadu Evrope. Zadnji zunanjepolitični razvoji zares tudi kažejo, da se velesile vzhodu in jugovzhodu ne bodo odpovedale, ker se jima v lastnem interesu odpovedati ne morejo in ne smejo. Kaj naj potemtakem storijo? Izbera sredstev tej nujnosti odgovarjajoče zunanje politike ni velika in se gotova pot kar sama od sebe veštuje.

Na vzhodu in jugovzhodu je zdaj še nekaj držav, ki so svobodne, ki se nočejo vmešavati v politiko velikih, ki želijo ostati politično nevtralne in v dobrem prijateljstvu z vsemi državami skrbeti za lastno blagostanje. Te države so kmetijske države, ki morajo svoje pridelke prodajati, da se lahko oskrbujejo z industrijskimi potrebščinami. Te države je treba torej podpreti, in sicer njihovim potrebam primerno, odnosno jim nuditi vsaj enake ugodnosti, kot jih nudi Nemčija. Političnih in vojaških zavezništev jim ni treba ponujati. Teh ne potrebujejo. Pač pa gospodarskih ugodnosti, na katerih ne vse tudi politični račun. S primernimi gospodarskimi sredstvi se da — seveda, če bodo hitro prišla — ohraniti ravnotežje med velesilami tudi na vzhodu in jugovzhodu Evrope in bi takšno stanje vse države, ki živijo na tem prostoru, pozdravile.

Gotovo so bila ta ali podobna razmišljanja v ospredju, ko so angleški državni pripravljalci obisk romunskega kralja, kajti Romuniji pripada zaradi njene zemljepisne lege v sedanjih politiki križajočih se interesov velesil izredno pomembna vloga. Romunija zapira — in odpira — pot k Črnemu morju. Romunija je lahko obroč, ki bi medsebojno združil tako imenovani poljski blok in balkansko zvezo in uresničil zamisel trdnjavskega pasu od Baltika do Sredozemskega morja, za katero so se zadnje čase jako zavzemali poljski in italijanski časopisi, ker bi bil neprehoden tako za sile, ki hočejo iz Evrope proti vzhodu in od vzhoda proti zapadu. Romunija je danes tisto naravno eredišče, okrog katerega bi vsak diplomat, ki mu je na tem, da zajeziti politični in gospodarski raz-

Rdeča Španija prosi za premirje

Nacionalisti so pri Ebru pokopali 13.275 nasprotnikov

Bilbao, 17. novembra. dl. Z osvojitvijo mesta Flix ob Ebru so Francove čete zasedle zadnje oporišče rdečih čet na desnem bregu reke Ebra. S tem je končana za Franca zmagovito največja bitka v španski državljanski vojni, ki je trajala nad tri mesece. V Barceloni, kjer je glavni štab rdeče vojske, je zaradi poraza ob Ebru zavladalo veliko malodušje. Vojaški činitelji so naziranj, da utegne že v prihodnjih tednih rdeča vojska na bojišču priti v velike težave, ker je vojska in strategična premoč Franca očitna. Zaradi tega so nasvetovali civilnim oblastem, da poskušajo, ako je mogoče, čimprej doseči premirje in mir ter s tem rešiti, kar se za boljševiško Španijo še rešiti da. Bivši predsednik baskiške republike Aguirre je bil zaradi tega poslan v inozemstvo in sicer z namenom, da v Parizu, Bruslju in Londonu pripravi ugodna tla za posredovanje v španski državljanski vojni in za dosego premirja. Razpoloženje v Kataloniji je zaradi zadnjih porazov na Ebru zelo ugodno, da se vojna konča.

Ob priliki nekega izpada narodnih čet pri Madridu je bil ujet nek gotovi Castro Pineiro, to je eden od tistih madridskih stražnikov, ki je bil v policijskem avtomobilu štev. 17, s katerim je bil odpeljan poslanec Calvo Sotelo, voditelj španske narodne desnice, katerega so še tisto noč, to je 15. julija 1936, našli umorjenega na mestnem pokopališču. Pričakujejo, da bo omenjeni uetnik izpovedal važne stvari, ki so tvorile ozadje umora Calvo Sotela, ki je dal povod za začetek državljanske vojne.

Poročila z bojišč

Salamanca, 17. novembra. AA. Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi, da so nacionalistične čete zavzele v sredo na bojišču pri Ebru kraj Flix ter kraj Ribajora. Na ta način je sedaj ves desni breg reke v oblasti nacionalistov. V teku bitke ob Ebru so republikanske čete doživele enega

izmed najtežjih porazov. Vsega skupaj je bilo ujetih 20.000 republikancev. Nacionalisti so pokopali 13.275 republikanskih trupel. Med bojnim plenom se nahaja 14 havbic, 15 metalcev, 181 težkih strojnih pušk, 213 lahkih strojnih pušk in 18 sovjetskih tankov. Poleg tega je bilo uničenih še 17 tankov. Z vsoto gotovostjo se je ugotovilo, da je bilo med bitko sestreljenih 242 republikanskih letal, a verjetno je tudi to, da je bilo zbitih na tla še drugih 94. Pri bombardiranju pristanišča v Cartageni je bila zadeta ena ladja.

Saint Jean de Luz, 17. novembra. AA. DNB.: Po vesteh iz Barcelone je bil odstavljen dosedanj poveljnik dosedanje milice na bojišču pri Ebru general Modesta zaradi poraza, ki ga je doživel. Večje število vojaških poveljnikov je bilo aretiranih. Včerajšnje poročilo republikanskega poveljstva priznava, da so se morale republikanske čete na bojišču pri Ebru umakniti na levo stran reke Ebro. Na bojišču pri Segri so republikanci odbili vse nacionalistične napade.

Kam z Judi

Angleži ponujajo Guayano v južni Ameriki

London, 17. novembra. dl. Chamberlainova izjava v parlamentu, da bo poizkusil iskati prostora za Jude v angleškem kolonialnem gospodarstvu, je vzbudila veliko pozornost. Anglija in Amerika se skupno zanimata za rešitev judovskega vprašanja. Uradno ni še ničesar znanega, kako daleč je to vprašanje dozorelo. V zadnjih dnevih sta obe državi stopili tudi v zvezo s sovjetsko Rusijo. Do sedaj so mnogi mislili, da bi se prostor za Jude naredil v britski Guayanni. Vendar uradno o tem še ni ničesar znanega. Bogati Judi obljubljajo izdatno denarno pomoč.

(Britanska Guayanna je dežela v Južni Ameriki, kjer na površini 231.700 kvadratnih kilometrov (skoraj površina Jugoslavije) živi 300.000 ljudi. Razteza se na obeh straneh reke Esequibo in ima 550 km dolgo morsko obalo. Glavno mesto je Georgetown. Dežela je obdelana le ob obali. V notranjosti pa so brezmejni pragozdovi. Dežela je bogata na rudah, pridelujejo pa tudi mnogo tobaka, kave in sladkornega trsa. V zemlji so tudi velika nahajališča rude.)

„Črni zbor“ v Nemčiji piše:

„Tisoč oči za eno nemško oko“

Berlin, 17. novembra. TG. V Nemčiji je zaradi protijudovskih pogromov v številnih krogih zavladalo nerazpoloženje, s katerim se bavi tudi uradno glasilo SS-četnikov (policijska) »Das Schwarze Korps« (Črni zbor). Ta list se zgraža nad tem, »da so se v Hitlerjevi Nemčiji mogli najti ljudje, ki ne odobravajo postopanja proti Judom in ki jadicujejo, kaj se bo v Nemčiji zgodilo, če bo namesto prava zavladala surova pest in če bo mladim ljudem prepuščeno, da svobodno razpolagajo z zasebnim imetjem.« Črni zbor odgovarja na to, »da bo treba pač nastopiti proti tako imenovanim izobraženim stanovom, ki ne drže discipline. Potrebno bo,« tako piše list dobesedno, »da jim pokažemo pest pod nos in zapovemo, naj drže svoje gošče. Prišla je ura, ko bomo vsem zakonitim kritikom obesili nagobčnike. Jude bomo tudi še naprej zadrževali v Nemčiji kot talce. To, kar se je do sedaj zgodilo, je samo svari. V bodoče bodo morali za vsakega Nemca jamčiti vsi Judje, ki živijo v Nemčiji. Ravnali se bomo po besedah: Tisoč oči za eno oko, tisoč zob za en zob!«

V isti številki pozdravlja »Črni zbor« tudi zaplembo cerkvenega premoženja v Avstriji, na primer benediktinskih opatij St. Lambert in Admont, kajti država vendar ne more s prekrizanimi rokami gledati, kako »mrtva more« uničuje in zapravlja dragoceno ljudsko premoženje.

Schuschnigg pride na svobodo

Dunaj, 17. novembra. AA. Reuter: Nekaj službena osebnost je dopisniku Reuterja izjavila, da je zelo verjetno, da bivši avstrijski kancelar Schuschnigg ne bo postavljen pred sodišče. Ta osebnost je izjavila, da vsaj do sedaj ni bilo nič storenega, kar bi pomnilo, da se pripravljata ta proces. Odločno pa zanika vesti, da je sodni zbor že sestavljen. Dosedaj še ni bila proti kancelarju Schuschniggu postavljena nobena obtožnica niti ni bil še sam zasilan. O Schuschniggovi usodi je imenovana osebnost odgovorila, da utegne biti Schuschnigg izpuščen na svobodo, vendar pa ne bo smel zapustiti Nemčije. V dobro obveščenih krogih pravijo, da se je za Schuschnigga zavzela italijanska vlada.

mah Nemčije proti vzhodu, hočeš nočeš moral zgraditi več obrambni načrt. Ako imata zapadni velesile — da o Italiji molčimo — zares namen, braniti ravnotežje na vzhodu in jugovzhodu, važnosti romunskega opornika ne moreta prezreti. Angleški državniiki je tudi niso spregledali in obisk romunskega kralja v Londonu naj bi bila ta zaželena in posrečena priložnost in začetek nove angleške politike na tem prostoru, ki ga v Londonu na kratko imenujejo: »za hrbtno Nemčije«. Angleški državniiki so tudi pripravljeni na žrtve, ki so s tem zvezane, in Karlovim ministrom, ki svojega vladarja spremljajo, ne bo težavno z »romunskim ključem« odpreti angleških zakladnic ter iz njih zajeti angleški prispevek za ohranitev ravnotežja velesil v Romuniji in njeni okolici. To se kajpada ne bo zgodilo šumno

nje. O sedaj vladajočem papežu pa pravi »Črni zbor«, da ga bo odslej imenoval samo še »papeža Judov«.

O protijudovskih pogromih je sedaj prvič izpregovorilo tudi uradno glasilo zunanega ministrstva »Deutsche diplomatische-politische Korrespondenz«, ki pravi, da so protijudovski pogromi bili samo »neobhodno potrebna samoočistila nemškega ljudstva. V odgovor na proteste angleškega in ameriškega časopisa, ki protijudovske pogrome v Nemčiji v zelo hudi obliki napada, odgovarja nemški tisk z objavljanjem »angleških grozodejstev nad arabskimi boreci za svobodo«.

Gospodarski minister dr. Funk je objavil nekaj števk o judovskem premoženju, ki ga sam ceni na približno 7 milijard mark. Od tega sta v zadnjih mesecih prešli v nemško narodno last že dve milijardi. Eno milijardo morajo Judje plačati kot globo za pariški atentat. Škoda, ki so jo povzročili protijudovski pogromi, se približuje dvema milijardama. Od poškodovanih trgovskih lokalov in uničenih hiš pa morajo Judje do novega leta še vedno plačati visoke najemnine in davščine. Nadalje morajo sami na lastne stroške popraviti vsa izločena okna in vsa poslopja, ki so bila pri pogromih poškodovana. To je zopet

Potovanja grofa Ciana

V Varšavo — v London — v Ankaro

Z Beckom razgovor o skupni meji med Poljsko in Madžarsko?

Rim, 17. nov. TG. V vladnih krogih potrjujejo vest, da bo zunanji minister grof Galeazzo Ciano v prihodnji mesec uradno obiskal Poljsko. V Varšavi bo ostal dva do tri dni in bodo pri tej priložnosti ugotovili smernice bodočega sodelovanja med Italijo in Poljsko. Na vprašanje, če bo grof Ciano v Varšavi nadaljeval razgovore, ki jih je že imel v Rimu z madžarskim in poljskim poslanikom o skupni meji med Poljsko in Madžarsko, ki bi jo bilo mogoče doseči na ta način, da bi se Karpatska Ukrajina porazdelila med Poljsko, Madžarsko in Romunijo, na uradnih rimskih mestih ničesar ne povedo. Zelo verjetno pa je, da bo to vprašanje tvorilo predmet razgovorov med državniiki, kajti italijansko časopisje še vedno s poudarkom zagovarja mnenje, da je potrebno, da se Poljski in Madžarski omogoči skupna meja. Grof Ciano in polkovnik Beck se bosta tudi natančno dogovorila glede enotne politike do Češko-

Slovaške in je želja Italije, da bi bila čim bolj prijateljska, ker je to v interesu mirnega razvoja sožitja narodov v Podonavju.

Grof Ciano pa ima na programu še druge državniške obiske. Tako bo v kratkem odpotoval v London, kar je zdaj, ko je stopil v veljavo angleško-italijanski sredozemski sporazum, skoraj samo po sebi razumljivo. Italija bo zdaj na vsak način hotela imeti koristi od tega sporazuma ter doseči sodelovanje med seboj in Anglijo na področjih, kjer imata oba imperija enako ali podobne interese.

Italijanski zunanji minister se pripravlja tudi na potovanje v turško prestolnico Ankaro in bo ta pot zelo zanimiva prav zdaj, ko je po smrti Atatürka in s prevzemom predsedstva republike po generalu Izmet Ineniju zunanjepolitični položaj Turčije postal zelo zanimiv za vse evropske velesile.

Važni posveti v Londonu

Sestanek vladarjev pri kralju Juriju

London, 17. nov. TG. Obisk romunskega kralja se razvija po programu z velikim sijajem. Vmes so številni resni pogovori med državniiki. Kralj Karel je sprejel angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina, nadalje zunanjskega ministra lorda Halifaxa in mnoge poslanike tujih držav. Veliko senzacijo je vzbudilo, ko se je v Londonu pojavil tudi grški kralj Jurij, ki je obiskal tako an-

gleškega, kakor romunskega kralja. V Londonu pričakujejo še en vladarski obisk, toda uradno o njem še ni bilo nič izdanega za javnost.

Angleški kralj in kraljica eta bila včeraj zvečer gosta na banketu, ki ga je priredil njima na čast v romunskem poslanstvu kralj Karel. Večer je se je udeležila tudi kraljica mati Mary z drugimi člani kr. rodbine. Prav tako je bil navzoč tudi predsednik vlade Chamberlain s številnimi ministri, vodja opozicije Attlee, romunski minister Petresco Comnen in drugi. Po končani večerji sta se angleški kralj in kraljica odpeljala v Buckinghamsko palačo, kmalu za njima pa tudi romunski kralj in prestolonaslednik, katerima na čast je angleški kr. par priredil velik sprejem. Tega sprejema se je udeležilo okrog 700 ljudi, med njimi tudi člani diplomatskega zbora in druge ugledne londonske osebnosti.

Angleški kralj obišče Romunijo

London, 17. novembra. AA. Havas: Dopisniki romunskih listov so izvedeli, da bo angleški kralj Jurij vrnil obisk romunskemu kralju na jesen leta 1939. Angleški kraljevski par se bo odpeljal v Romunijo z bojno ladjo, a na povratku se bo ustavil v Carigradu.

Seja čsl. parlamenta

Razprava o zvezni ureditvi češko-slovaške države

Praga, 17. nov. dl. Ministrski predsednik general Syrový je kot vršilec dolžnosti predsednika republike eklical za danes 17. novembra parlament k jesenskem zasedanju. Poslanecem bo predložen zakonski osnutek o avtonomiji Slovkov. Osnutek je izdelan kot iniciativni predlog čeških strank in slovaške enotne stranke. Zakonski predlog so izdelali od strani Čehov: Malypetr in dr. Černý (agrarci), inž. Nečas (socialni demokrati), dr. Klapka (narodni socialisti), msgr. Štešek (ljudska stranka), Mlčoch (obrtna stranka) in Ježek (narodna zveza). Od Slovkov pa so bili zastopani: pravosodni minister dr. Durčanský, gospodarski minister Teplanský, poslanca dr. Sokol in Sidor in senator Mederly.

Osnovna točka zakonskega predloga je, da postane Slovaška samoupravna dežela. Skupno s Češko bo imela: predsednika republike, nadalje narodno obrambo, zunanjo politiko, promet, pošto, telefon in vodstvo državnih podjetij, ki delujejo na Slovaškem in Češkem. Vsi ostali posli spadajo na pristojnost slovaške pokrajinske vlade. V glavnem se predlog slovaške ustave naslanja na predlog, ki ga je lani izdelal pokojni Hlinka. Pri obrazložitvi načrta nove ustave stoji med drugim, da ima parlament nalogo izpeljati popolno pomirjenje Čehov in Slovkov, nato pa se poudarja, naj nova ustava čekoslovaške republike upošteva dejstvo, da je čekoslovaška republika ustvarjena z voljo dveh suverenih narodov, ki hočeta imeti iste pravice in iste dolžnosti.

Seja

Praga, 17. novembra. b. Danes ob 8 popoldne je bilo odprto jesensko zasedanje čekoslovaškega parlamenta. Sejo je otvoril sam predsednik Malypetr. Prisotni so bili vsi člani vlade z ministrskim predsednikom generalom Syrovým na čelu, prav tako pa tudi vsi narodni poslanci, katerih mandati so pravomočni. Diplomatske in časniške lože so bile nabit polne. Na prvi seji parlamenta po usodnih dogodkih so bili navzoči tudi predstavniki slovaške in podkarpatske vlade, ki so prispeli danes popoldne z letalom v Prago. Na čelu članov slovaške vlade je ministrski predsednik g. dr. Tiso, od članov vlade podkarpatske Ukrajine pa je navzočen samo notranji minister Bačinský, ker se predsednik vlade msgr. Vološin in prometni minister Revaj nista mogla priti zaradi važnih državnih poslov.

Takoj po otvoritvi se je dvignil Malypetr in izrekel spominski govor za poslance, ki so medtem, ko parlament ni zasedal, umrli. Posebno lep je bil govor o pokojnem voditelju Slovkov Hlinki, ki so ga vsi navzoči poslušali stoje.

Izjava generala Syrovega

Ministrski predsednik general Syrový je nato prebral sledečo vladno izjavo:

Mi smo se trudili 20 let, da zgradimo češko-slovaško državo na temelju državnih svobod, ki jih imamo v želji, da sodelujemo z vsemi narodnostmi, ki so živele na Češkoslovaškem. Na žalost se naše želje glede zadovoljive teženja narodnih manjšin niso mogle uresničiti, ker danes v svetu vlada ideja držav, ki so narodnostno homogene. Nadejamo se, da naše žrtve niso bile zaman in da smo našemu narodu nazadnje pridobili mir. Mi želimo živeti v miru z vsemi našimi sosedi, a v prvi vrsti z Nemčijo. Zelim prirediti starim prijateljem še mnogo novih. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam v težkih časih manifestirali svoje simpatije. V prvi vrsti mislimo na Romunijo in na Jugoslavijo. Delamo na to, da bi narodnostna vprašanja ne bila več razlog za spore, delamo pa tudi na to, da bi v srednji Evropi zavladal mir. Zaradi tega od naših bratov zahtevamo, da so lojalni državljanji v novih domovinah in jim ni treba pozabljati na svoje poreklo in svoj jezik.

Zatem je general Syrový govoril o težkih časih, ki jih je preživljala Češkoslovaška, dalje o avtonomiji Slovaške in Karpatske Ukrajine. Poudaril je, da bodo zakonski osnutki, ki se nanašajo na te avtonomije, predloženi parlamentu v cilju končne rešitve aspiracij Slovkov in Karpatskih Ukrajincev. General Syrový je naglasil, da bo parlament tudi reševal zakonske načrte, s katerimi bodo urejeni odnosi med osrednjo vlado in avtonomnimi vladami, ter je zatem izjavil, da bo v najkrajšem času, verjetno še prihodnji teden, sklican parlament zaradi izvolitve predsednika republike. Nazadnje je govoril o celi vrsti reform, ki bodo izvršene glede izvedbe nove organizacije države. V drugem delu svoje deklaracije se je general Syrový posebno zadržal na zakonskem načrtu avtonomije na Slovaškem ter izjavil, da bodo volitve v prvi pokrajinski slovaški zbor dva meseca po sprejetju zakona o avtonomiji Slovaške. Po tem načrtu imenuje slovaško vlado predsednik češko-slovaške republike na predlog predsedništva pokrajinskega zbora. Slovaška je avtonomna ter integralni del čekoslovaške republike. Vprašanja zunanje politike, vojske, vojne napovedi, sklenitve miru, carin, prometa, pošte, telegrafa, najemanja državnih posojil, spadajo v pristojnost osrednje vlade. Vprašanje davkov, taks, šol, vere, gospodarstva, monopola spada v izključno pristojnost slovaške vlade, oz. slovaške pokrajinske zveze.

Na koncu svojega govora je general Syrový izrazil svoje upanje v lepšo bodočnost Slovkov.

Predlog, da parlament da vladi posebna pooblastila, je bil sprejet nato z vsemi glasovi z izjemo komunističnih, ki so glasovali proti. Seja parlamenta je bila nato odročena na jutri, ko se bo obširneje razpravljalo o posebnih pooblastilih vladi. Šele ko bo rešeno to vprašanje, bo parlament prešel na reševanje bodoče ustave, kar je v nasprotju s prvotno napovedanim dnevnim redom.

Po večerajšnjih sklepih o grupiranju političnih strank ima praški parlament tole podobo: državna stranka narodnega edinstva 108 poslancev, slovaška zedinjena stranka 34 poslancev, socialisti 29 poslancev, komunisti 25 poslancev, češka ljudska stranka 11 poslancev, podkarpatska zedinjena stranka 5 poslancev, nemški narodni socialisti 5 poslancev, slovaška narodna delovna stranka 4 poslancev, nemški socialni demokrati 4 poslancev.

Parlamentarni klub državne stranke narodnega edinstva je največji parlamentarni klub, ki ga je doslej imela češkoslovaška republika. Komunistični parlamentarni klub bo še naprej sodeloval, dasi ravno je bila komunistična stranka razpuščena. Komunistična stranka namreč ne sme delati zunaj na političnem polju, le v parlamentu je to dovoljeno. Izven kluba pa ostanejo še štirje poslanci, od katerih pripadajo 3 bivši madžarski stranki, 1 pa židovski stranki.

Češka ljudska stranka

Praga, 17. nov. dl. Na večerajšnjem posvetovanju vseh strankinih zaupnikov, ki jih je eklical predsednik msgr. Štešek, je bilo sklenjeno, da se stranka ne pridruži tako zvanemu nacionalističnemu bloku, ampak da bo tudi v novih razmerah obranila svojo samostojnost. Glavni razlogi, da hoče ljudska stranka tudi v novih razmerah živeti samostojno strankarsko življenje, so idejnega značaja. (To novico je »Slovenec« objavil

Posledica sporazuma med Anglijo in Italijo:

Abesinija za Anglijo ne obstoja več

London, 17. nov. b. »Daily Telegraph« poroča v zvezi s priznanjem italijanskega imperija po Angliji, da je abesinsko poslanstvo izbrisano iz diplomatskega seznama Foreign Office. Članom abesinskega poslanstva je Foreign Office na njihovo zahtevo priznal brez vsakih formalnosti britansko državljanstvo. S Haile Selassijem bo angleška vlada še nadalje postopala kot z vladarjem v izgnanstvu.

London, 17. nov. b. Iz poučenih krogov poročajo, da bo prva posledica italijansko-britanskega sporazuma, da abesinska diplomatska delegacija in neguš ne bosta nikjer več zastopana pri uradnih sprejemih in ceremonijah. Za Veliko Britanijo je problem Abesinije zaključen, kakor je zaključen tudi problem Rdečega ter srednjega in vzhodnega Sredozemskega morja. Ostane le še Španija. Glede tega problema bo dal Mussolini Veliki Britaniji prav tako potrebna jamstva, da ne bo kršil dosežanega stanja, pa naj zmaga v Španiji kdor hoče.

Sedaj še sporazum med Francijo in Italijo

London, 17. novembra. b. Diplomatski dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da bo britanski ministrski predsednik Chamberlain pri svojem bližnjem obisku v Parizu med drugim govoril tudi o možnosti zblizanja med Francijo in Italijo.

Francija ne misli dati nobenih kolonij

Pariz, 17. nov. dl. Zunanji minister Bonnet je imel večeraj dolg razgovor z ministrskim predsednikom Daladierom. Po razgovoru je zunanji minister na vprašanje, če misli Francija v kakršnemkoli pogledu ugoditi Nemčiji v njenih kolonialnih zahtevah, odgovoril: »Mi ne dočemo dati nobenih kolonij.«

Poslanec Louis Marin pa je kot predsednik »republikanske zveze«, ki je najmočnejša desničarska skupina v parlamentu, naslovil interpelacijo na zborničnega predsednika, v kateri podčrta sledeče točke:

1. Treba je absolutno odkloniti tudi vsako možnost, da bi se Francija pogajala o odstupu svojih kolonij komurkoli;

2. Parlament in senat absolutno ne moreta dovoliti, da bi ju vlada v takem važnem vprašanju postavila pred dovršeno dejstvo;

3. Napaka je bila v tem, da vlada ni že davno uradno objavila, da se o teh vprašanjih ne bo z nikomer pogajala. Nujno je, da vlada čimprej poda uradno izjavo, da se o francoskih kolonijah z nikomer ne razgovarja. To velja tako za Nemčijo, kakor za Italijo;

4. Jasen zgled, kako je treba nastopati, so dale Japonska, Portugalska in Belgija, ki so ad-

že večeraj v svoji drugi izdaji. Op. ur.) Danes pa se je izvršil odbor stranke zopet sestel. Msgr. Štešek je dal svoje poročilo o programu stranke. Izvršilni odbor je sklenil pooblastiti nekaj svojih članov, da bodo vodili pogajanja s poslancem Beranom, ki je predsednik stranke narodne unije. Če bi se ta pogajanja ugodno zaključila, bo češka katoliška stranka stopila v sestav stranke narodne unije.

Praga, 17. nov. b. Do značilnih dogodkov je prišlo zaradi stališča češke katoliške ljudske stranke, ki je večeraj sklenila, da bo ostala samostojna in da se ne bo fuzionirala z nobeno politično skupino. Krilo stranke iz Češke, ki ga vodi zastopnik msgr. Štešek, je sklenilo na današnji dopoldanski seji, da se vendarle priključi novo ustanovljeni državni stranki narodnega edinstva nazivlje večerajšnjemu programu vodstva. Gre za skupino 10 poslancev. Moravski klub češke ljudske stranke ostane še naprej samostojen. Ta skupina šteje 11 poslancev.

Program stranke narodnega edinstva

Praga, 17. nov. AA. Havas: Stranka narodnega edinstva je danes objavila po radiu svojo deklaracijo, ki se more v glavnih črtah smatrati kot program bodoče češkoslovaške vlade. V deklaraciji se poudarja, da mora biti vlada vlada reda in discipline. Nam je potrebna avtoritativna demokracija. Vlada mora biti narodna. Želimo živeti v miru in sodelovati z vsemi državami, zlasti pa s sosedi. Stara politika mora izginiti. V gospodarskem oziru smo pripravljeni na vse poboje. Treba je preurediti našo socialno politiko, kakor tudi šolo in jo preobraziti v narodnem duhu. Končno poudarja deklaracija, da je treba prepovedati ustanavljanje novih strank in da je treba čimprej rešiti vprašanje judovske emigracije.

Komunisti na češkem prepovedani

Praga, 17. nov. AA. ČTK: Češkoslovaška vlada je v oktobru prepovedala delovanje komunistične stranke v CSR. Sedaj pa je bila objavljena uredba, ki pravi, da bo vsak poskus komunističnega delovanja kaznovan tudi denarno. Denarna kazen bo znašala 5000 Kč.

Položaj Slovkov pod Madžari

Praga, 17. nov. AA. Havas: Aleksander Mach, šef slovaške propagande, je na radiu izjavil, da so dobili Slovaki, ki žive v pokrajinah, ki so bile pripojene Madžarski, pravico biti člani slovaške ljudske stranke, ter razobešati slovaške zastave.

Kardinal Kaspar pri papežu

Rim, 17. nov. AA. ČTK: Sv. oče papež Pij XI. je večeraj sprejel v zasebno avdienco, ki je trajala eno uro praškega nadškofa kardinala Kaspara. Kardinal se je sv. očetu zahvalil za simpatije, ki jih je papež izrazil češkoslovaški v njenih težkih urah ter nato poročal o probujanju verskih čustev v CSR. Papež je izrazil upanje, da bo cerkev izšla kot zmagovalka skozi vse težave, v katerih se nahaja. Končno je podelil apostolski blagoslov vsej češkoslovaški.

Drobne iz Češkoslovaške

Bukarešta, 17. nov. AA. Stefani: Curentul pri- naša vest, da bo ukrajinski notranji minister Bačinský obiskal prihodnji teden Bukarešto in se pri tej priliki razgovarjal z romunsko vlado o načinu preskrobovanja karpatske Ukrajine z romunskim žitom in ostalimi poljedelskimi pridelki.

Praga, 17. nov. Zunanji minister Čchvalkovsky je mislil te dni odpotovati v Berlin, kamor je bil povabljen od nemške vlade, da se dokončno urede vsa vprašanja.

Čchvalkovsky pa je odložil svoj odhod za 14 dni, to je po volitvah novega predsednika republike.

Praga, 17. nov. c. Za predsednika nove velike enotne češke narodne stranke je bil izvoljen voditelj bivše agrarne stranke Rudolf Beran. V novo stranko je vstopila tudi češka katoliška ljudska stranka.

Praga, 17. nov. AA. DNB: Tukaj je bil odstavljen šef mednarodne poročevalske službe »Orbis« Emil Otplaka, ki je Jud.

Bratislava, 17. nov. c. Ker je sedaj izdelan okvir slovaške avtonomije, bo v enem mesecu sklican avtonomni slovaški parlament. Ukaz o otvoritvi zasedanja tega parlamenta bo že podpisal novi predsednik republike.

predstavlja isto nedotakljivo področje kakor britansko ter ga je Francija sklenila braniti proti vsakim težnjam iz inozemstva. Kolonialna posestva, od katerih je Francija prišla za časa svetovne vojne, so za Francijo zapečateni s francosko krvjo. To so sadovi zmage in se zaradi tega o njih ne more govoriti.

Krupp gradi v Zlatem rogu v Istanbulu velik vojni arzenal

Istanbul, 17. nov. dl. Ze pred časom je Turčija naročila v Angliji štiri podmornice in tri torpedne rušilce. Te dni pa je razen tega naročila v Angliji še nadaljnjih 8 podmornic, dve križarki in 6 torpednih rušilcev. Kruppove tovarne pa bodo še do konca tega meseca Turčiji dobavile dve podmornici. V kratkem bo v Zlatem Rogu v Istanbulu zgrajen velik vojni arzenal, in sicer pod vodstvom Kruppovih inženirjev. Do tozadevne pogodbe je prišlo v času, ko je bil minister Funk na obisku v Ankari. V istambulskem arzenalu bodo »protekt«, gradili pet podmornic. Razen tega pa je Turčija naročila pri Kruppu tudi 7 trgoveških ladij, od katerih vsaka bo imela 5200 ton.

Gospodarski blok Anglija-Amerika obvlada 35 odstotkov svetovne trgovine

London, 17. nov. b. Angleško-ameriška trgovinska pogodba, ki je bila danes podpisana, je podobna v svojem sestavu trgovinski pogodbi, ki jo je USA za časa delovanja Roosevelta in Hulla sklenila tudi z nekaterimi drugimi državami. Zaradi dejstva, da Velika Britanija in Zedinjene države obvladata 35% vse svetovne trgovine, se bodo brzokone pokazale ugodne posledice tega trgovinskega sporazuma tudi v ostali svetovni trgovini. V političnem oziru pomenja ta pogodba angleško-ameriško prijateljstvo. USA bo uvažala iz Anglije pšenico, masl, les, precizne aparate in avtomobile, medtem ko bo Anglija uvažala predvsem agrarne proizvode Zedinjenih držav. Za sporazum je značilno, da bo Anglija uvažala svoje agrarne proizvode tudi v Zedinjene države na račun Kanade, ki je dobila velike ugodnosti za izvoz živine in rib. Pogodba je bila podpisana danes donolne v navzočnosti Roosevelta. Za Zedinjene države jo je podpisal Kennedy, za Veliko Britanijo pa veleposlanik Lincay.

London, 17. novembra. AA. (Reuter.) Ministrski predsednik Chamberlain je izjavil v spodnjem domu, da bo kopija angleško-ameriške trgovinske pogodbe stavljena na razpolago članom spodnjega doma še pred koncem nocojnje seje. Dejal je tudi, da bo odobritev parlamenta potrebna samo za neko kratko odredbo, ki se da vnesti v finančni zakon.

Vihar proti Daladieru

Pariz, 17. novembra. c. Danes so še bivši boj-jevniki napovedali boj proti vladi zaradi njenih zaslišnih ukrepov. Bivši bojovniki očitajo vladi, da s svojimi gospodarskimi odredbami ščiti samo kapitaliste in lastnike trustov, prav nič pa ne gleda na težave in skrbih malega človeka, to je obrtnika in malega trgovca in delavca. S svojimi ukrepi sili vlada državo v inflacijo in v popolno gospodarsko prepast.

Pariz, 17. nov. b. Pričakovana ostra opozicija socialistov in komunistov proti Reynaudovim načrtom prihaja sedaj do izraza tudi v stališču sindikatov. Položaj vlade je izredno težaven. »United Press« poroča iz dobro poučenih političnih virov o krizi, ki bo dovela do daljšesojnih notranje-političnih sprememb. Zaradi tega se je že opazilo pesimistično razpoloženje na pariški borzi. Cela vrsta državnih papirjev, ki so še v nedeljo po objavi Reynaudovih odlokov znatno poskočili, je sedaj padla; tudi francoski frank je nekoliko padel. Navzile temu pa gospodarski krogi poudarjajo, da bosta industrija in visoke finance podpirala vlado in ne nameravata spremeniti svojega stališča.

Dunajska vremenska napoved: Pooblašilo se bo še bolj, nekoliko topleje, posebno v nižinah. Zagrebška vremenska napoved: Zelo megleno. Zemunska vremenska napoved: Oblačno in megleno. Ponekod bo rosila megla. Nekoliko vedro bo v južnih krajih. Toplota se ne bo spremenila.

Osebnosti

Belgrad, 17. nov. m. Prosvetni minister je podpisal odlok, s katerim so prestavljene naslednje učiteljice v Sloveniji: Ljudmila Ljubič z Bleda k Sv. Juriju ob Taboru, Marija Uhlir iz Komende v Kamniku, Frančiška Benedičič iz Zeleznikov v Loški potok, Elizabeta Zgur iz Toplice v Borovnici, Verena Militarov iz St. Vida v Zg. Piričje, Amalija Gnus iz Studencev v Mariboru, Marija Tomec s Primskovega v Komendo.

Belgrad, 17. nov. m. Premeščen je z okrajnega sodišča v Jajcu sodnik Vital Oblak na okrajno sodišče v Prevaljah, z okrajnega sodišča v Valandovem Oton Vičič na okrajno sodišče v Mursko Soboto. Zaradi disciplinske obsodbe sta premeščena na sodnik Franc Rupar z okrajnega sodišča v Prevaljah na okrajno sodišče v Jajce in sodnik Mirko Deželak z okrajnega sodišča v Šmarjem pri Jelšah na okrajno sodišče v Valandovem.

Z odlokom pravosodnega ministra je imenovana za uradniško pripravnico 10. skup. pri okrajnem sodišču v Ljubljani Ivanka Zorec, dnevničarka okrajnega sodišča v Mariboru, ki je dodeljena pravosodnemu ministru v Belgradu. Za pristava 8. skup. pri apelacijskem sodišču v Ljubljani je imenovana Vida Hribar, sodna pripravnica pri okrajnem sodišču v Ljubljani.

Na Poljskem so razgnali framasone

Varšava, 17. novembra. c. Vlada je razpustila vse framasonske lože na Poljskem.

Kjoseivanov o prijateljstvu z Jugoslavijo in Turčijo

Sofija, 17. novembra. AA. Bolgarska telegraf-ea agencija: Glede splošne politike se danes vlade je predsednik Georgij Kjoseivanov izjavil na današnjem seji sobranja tole: Bolgarska vlada bo nadaljevala z dosedanjim konstruktivno politiko ter bo tudi v bodoče vodila politiko sodelovanja in sporazumevanja, da se ohrani mir na Balkanu. Bolgarska se bo tudi v bodoče prizadevala, da okrepi prijateljske vezi z Jugoslavijo in Turčijo v duhu paktov o večnem prijateljstvu, ki vežejo Bolgarijo, Jugoslavijo in Turčijo. Vlada bo nadaljevala s svojimi dosedanjimi navedbami, da se reši še ostala neresena vprašanja z Romunijo in Grčijo z željo, da bi bili odnosi z vsemi sosednjimi državami čim priširnejši.

Za tem je Kjoseivanov govoril o odnosih z ostalimi državami ter poudaril, da se bo bolgarska vlada tudi v bodoče prizadevala, da ohrdi prijateljske vezi. Glede gospodarske politike je dejal, da bo vlada posvetila posebno pozornost kmetijstvu.

Stremela bo za tem, da poveča dohodke ter da pošle novih tržišč v inozemstvu. V finančnem oziru se bo vlada prizadevala, da izvaja politiko etvarnega proračunskega ravnotežja in stabilnosti denarja.

George Kjoseivanov je nazadnje tudi poudaril, da bo bolgarska vlada najmoderneje oborožila bolgarsko vojsko, ki je čuvar miru in narodnih interesov. Navzočni so predsednika vlade med njegovim govorom večkrat prekinili z navdušenim odobravanjem.

Min. Magarašević na volivnem shodu

Ruma, 17. nov. AA. Prosvetni minister Magarašević je imel večeraj zborovanje v Utinici. Tja je prišel z avtomobilom in spremljeval članov okr. odbora JRZ iz Rume. Pred vstopom ga je pričakovala skupina konjenikov z zastavami, pri vstopu v vas pa so pokali možnarji. Na kraju zborovanja je bila zbrana velika množica ljudstva iz Putincev in okolških vasi na čelu s predsednikom krajevnih organizacij JRZ in goibho.

Zborovanje je začel predsednik občine Utinici Jakob Helehen ter je takoj dal besedo ministru Magaraševiću, ki je govoril o politiki vlade dr. Stojadinovića, o današnjih uspehih te vlade ter o notranji, zunanji in prosvetni politiki. Posebno se je dotaknil še vprašanja narodnih manjšin. Govoril je v nemščini. Njegov govor so navzoči navdušeno pozdravili in soglasno odobrvali.